# Iskolai rendtartás
# 1. sz. függelék

Základná škola Ferenca Pálffyho s VJM
Pálffy Ferenc Alapiskola
Hlavná 115, 930 11 Topoľníky - Nyárasd

## Az iskolai szegregáció tilalmának betartására vonatkozó standardok

## 1. cikk
Általános rész

Az iskola és a közoktatási intézmény az iskolai szegregáció tilalmának betartása során a Szlovák Köztársaság Oktatási, Kutatási, Fejlesztési és Ifjúsági Minisztériuma (MŠVVaM SR) által kiadott és az iskolai házirendhez függelékként csatolt *Az iskolai szegregáció tilalmának betartására vonatkozó standardok* című dokumentum (a továbbiakban: „Standardok") szerint jár el.

A Standardok azoknak az **alapvető szabályoknak, alapelveknek és eljárásoknak az összessége, amelyek célja az iskolai szegregáció megelőzése és megszüntetése. Alkalmazásuk hozzájárul ahhoz, hogy az iskolák és a közoktatási intézmények betartsák a nevelésnek és oktatásnak a közoktatási törvényben rögzített alapelveit.** A Standardok a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény alábbi rendelkezésein alapulnak:

A 2. cikk (1) bekezdése: Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai vagy más véleménye, nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképtelensége, születési vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül.

A 2. cikk (2) bekezdése: Az Egyezményben részes államok megteszik a megfelelő intézkedéseket arra, hogy a gyermeket hatékonyan megvédjék minden, bármely formában jelentkező megkülönböztetéstől és megtorlástól, amely szülei, törvényes képviselői vagy családtagjai jogi helyzete, tevékenysége, véleménynyilvánítása vagy meggyőződése miatt érhetné őt.

A 3. cikk (1) bekezdése: A szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenek felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.

A 29. cikk (1) bekezdése: A gyermek oktatásának a következő célokra kell irányulnia:

a) elő kell segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását, valamint szellemi és fizikai tehetségének és képességeinek a lehetőségek legtágabb határáig való kifejlesztését;

b) a gyermek tudatába kell vésni az emberi jogok és az alapvető szabadságok, valamint az Egyesült Nemzetek Alapokmányában elfogadott elvek tiszteletben tartását;

c) a gyermek tudatába kell vésni a szülei, személyazonossága, nyelve és kulturális értékei iránti tiszteletet, valamint annak az országnak, amelyben él, továbbá esetleges származási országának a nemzeti értékei iránti és a sajátjától különböző kultúrák iránti tiszteletet;

d) fel kell készíteni a gyermeket arra, hogy a megértés, a béke, a türelem, a nemek közti egyenlőség, valamennyi nép, nemzetiségi, nemzeti és vallási csoport és az őslakosok közötti barátság szellemében tudja vállalni a szabad társadalomban az élettel járó mindenfajta felelősséget;

e) a gyermek tudatába kell vésni a természeti környezet iránti tiszteletet.[31]

Az iskolai szegregáció tilalmának betartására vonatkozó standardok a Közoktatási deszegregációs módszertani kézikönyv (a továbbiakban: Módszertani kézikönyv)[32] gyakorlati részéhez kapcsolódnak, és annak alkalmazását részletezik.

*31.A gyermek jogairól szóló egyezmény (ENSZ, 1989) In A Szlovák Köztársaság Külügyminisztériumának 104/1991. sz. közleménye; magyarul: https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99100064.tv*

*32 .Metodická príručka desegregácia vo výchove a vzdelávaní (MŠVVaŠ SR, 2023)*

A módszertani kézikönyvhöz kapcsolódóan a Standardok *„a diszkrimináció, különösképpen a szegregáció valamennyi formájának tilalmára“*[33] vonatkozó alapelv gyakorlati megvalósítását segítik elő. Az iskolai szegregációt a közoktatási törvény a következőképpen definiálja: „*olyan cselekedet vagy mulasztás, amely ellentétes a külön jogszabály2a) szerinti egyenlő bánásmód elvével, s amelynek következtében gyermekek, tanulók, hallgatók vagy a nevelési-oktatási folyamatban részt vevő személyek valamely csoportjának térbeli, szervezeti vagy társadalmi kirekesztésére vagy elkülönített oktatására kerül sor, kivéve a Szlovák Köztársaságot kötelező nemzetközi szerződés alapján nemzeti kisebbségek esetében az érintett nemzeti kisebbség nyelvén történő neveléshez és oktatáshoz való jog gyakorlása keretében nyújtott oktatást 2b), valamint a fogyatékossággal élő vagy tehetséges gyermekek és tanulók oktatásához való feltételek megteremtése keretében nyújtott oktatást, figyelembe véve akaratukat és érdekeiket, valamint törvényes képviselőik akaratát és érdekeit, amennyiben az ilyen oktatásban való részvétel nem kötelező, és megfelel a jelen törvény szerinti nevelési és oktatási feltételeknek, különösen az azonos oktatási szinten folytatott nevelési és oktatási tevékenység tekintetében*.“[34]

Az iskolai szegregáció tilalmának betartására vonatkozó standardok a közoktatási törvény szerint az iskolai házirend által szabályozott valamennyi területre vonatkoznak [245/2008. törvény 153. § (1) bek.]:

- a tanulók és törvényes képviselőik jogainak és kötelezettségeinek gyakorlása az iskolában, az egymás közötti kapcsolatok, valamint a tantestülettel és az egyéb alkalmazottakkal való kapcsolatokra vonatkozó szabályok,
- az iskola működési és belső szervezési rendje,
- a gyermekek és tanulók biztonságát és egészségét, valamint a deviáns, azaz a társadalmi normákat sértő magatartásformákkal, a diszkriminációval vagy az erőszakkal szembeni védelmét biztosító feltételek,
- a fenntartó döntése alapján az iskola vagy a közoktatási intézmény vagyonának kezelését szabályozó feltételek.

Az iskolai szegregáció tilalmának betartására vonatkozó standardokat egyrészt attitűd- és értékrendbeli standardként, másrészt az iskolai szegregáció definíciójából következő standardként értelmezzük.

## 2. cikk
Az iskolai szegregáció tilalmának betartására vonatkozó standardok

**Attitűd- és értékrendbeli standardok**

A iskolai szegregáció megelőzését vagy megszüntetését biztosító standardok sikeres bevezetésének alapfeltétele, hogy az iskolában a tanulókkal és hallgatókkal kapcsolatba kerülő valamennyi oktatási szereplő esetében jelentős elmozdulás következzen be attitűdjeikben és értékrendjükben, nyilvános megnyilatkozásaik minőségében, valamint interperszonális kapcsolataik terén is.

*33 245/2008. törvény (közoktatási törvény) 3. § f) pont*
*34 A 245/2008. törvény (közoktatási törvény) 2. § ai) pontja, 2025. január 1-jén lép hatályba. A 2a. és 2b. hivatkozáshoz tartozó lábjegyzetek szövege: „2a) Az egyes területeken érvényesítendő egyenlő bánásmódról és a diszkrimináció elleni védelemről, valamint egyéb törvények módosításáról szóló többször módosított 365/2004. törvény (diszkriminációellenes törvény). 2b) Az oktatásban alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemről szóló egyezmény (a Szlovák Köztársaság Kül- és Európai Ügyekért Felelős Minisztériumának 276/2024. sz. közleménye). A fogyatékkal élők jogairól szóló egyezmény (a Szlovák Köztársaság Külügyminisztériumának 317/2010. sz. közleménye).*

A 21. századi társadalomnak olyan értékrenddel, attitűdökkel, képességekkel, ismeretekkel és kritikai gondolkodással rendelkező egyénekre van szüksége, amelyek révén azok demokratikus és interkulturálisan kompetens állampolgárként tevékenykedhetnek. Az attitűd- és értékrendbeli standardok meghatározása A demokratikus kultúra építéséhez szükséges kompetenciakeret (Reference Framework of Competences for a Democratic Culture) című Európa tanácsi dokumentumban kidolgozott kulcsfontosságú mutatók (deszkriptorok) alapján történik.[35] A deszkriptorok a valamennyi oktatási szereplőtől elvárt konkrét viselkedési formák leírásai és magyarázatai; azaz az adott személy:

- minden emberhez megkülönböztetés nélkül, tisztelettel közeledik,
- megkülönböztetés nélküli tiszteletet tanúsít mindenki iránt, a nevelési-oktatási folyamat előkészítése és végrehajtása során a sokszínűséget az iskola számára lehetőségnek és értéknek tekinti;
- egyenrangú emberi lényként ismeri el a másik embert;
- tiszteletben tartja más emberek eltérő vallását;
- tiszteletben tartja más emberek eltérő politikai nézetét;
- érdeklődést mutat más emberek hitének, értékeinek, hagyományainak és világnézetének megismerése iránt;
- teret ad másoknak, hogy azok elmondhassák véleményüket;
- felelősséget vállal tetteiért, és ezt bizonyítja is;
- bocsánatot kér, ha megsért valakit;
- a közös érdekek érvényesítése érdekében kész együttműködni más emberekkel.

**Az iskolai szegregáció definíciójából következő standardok**

▪ Az iskolai szegregáció tilalmának betartására vonatkozó standardok alkalmazása során az iskola és a közoktatási intézmény kidolgozza Az iskolai szegregáció tilalmának betartására vonatkozó standardok megvalósítási tervét, ehhez a Szlovák Köztársaság Oktatási, Kutatási, Fejlesztési és Ifjúsági Minisztériuma által kiadott Közoktatási deszegregációs módszertani kézikönyvet veszi alapul 36.

**a) Térbeli deszegregációs standardok:**

- Az intézmény egyenlő (megkülönböztetésmentes) hozzáférést biztosít minden tanuló vagy hallgató számára az intézménynek a tanulók vagy hallgatók számára fenntartott helyiségeibe. Az iskolában és a közoktatási intézményben nincsenek a tanulók bizonyos csoportjai számára fenntartott helyiségek vagy épületek, amelyeket azzal a céllal hoztak létre, hogy azokat a diszkriminációellenes törvényben meghatározott védett okok[37] bármelyikére való hivatkozás alapján a tanulók kizárására vagy jogellenes elkülönítésére használják.

35 A demokratikus kultúra építéséhez szükséges kompetenciakeretet 2018-ban dolgozta ki az Európa Tanács, melynek Szlovákia 1993 óta tagja. A Szlovák Köztársaság számára a kompetenciakeret a demokratikus kultúra, az emberi jogok és a szociális kompetenciák előmozdítását célzó oktatási stratégiák és módszertanok fejlesztésére vonatkozó ajánlás státuszú.

36 Metodická príručka desegregácia vo výchove a vzdelávaní (MŠVVaŠ SR, 2023)

37 A diszkriminációellenes törvény szerinti védett oknak az egyén méltóságával és személyes identitásával szoros kapcsolatban levő olyan jellemző jegyek minősülnek, amelyekre hivatkozással nem lehet az egyénekkel szemben eltérő bánásmódot alkalmazni. Ilyen jellemző jegyek: *„a nem, vallási vagy világnézeti meggyőződés, faji hovatartozás, nemzeti kisebbséghez vagy etnikai csoporthoz való tartozás, fogyatékosság, életkor, nemi identitás, családi állapot, anyaság vagy apaság, bőrszín, anyanyelv, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet, bűncselekmény vagy más társadalomellenes tevékenység bejelentése”.365/2004. törvény, 2. § (1) bek.*

- Az iskola és a közoktatási intézmény a nevelési-oktatási folyamat során olyan helyiségeket használ, amelyek megfelelnek a regionális közegészségügyi hatóságok által meghatározott előírásoknak, és egyetlen csoport nevelése vagy oktatása sem történik olyan helyiségekben, amelyek minősége jelentősen eltér a többi helyiségétől.
- Amennyiben valamely iskolában vagy közoktatási intézményben az egyes korcsoportokon belül különböző etnikai, nemzeti vagy társadalmi származású, bőrszínű vagy más, a diszkriminációellenes törvény szerinti védett ok szerint minősíthető tanulók vannak, akkor az intézmény úgy alakítja ki az osztályokat, hogy ezekben a fenti csoportokhoz tartozó tanulók vagy hallgatók megoszlása egyenletes legyen.

**b) Szervezeti deszegregációs standardok:**

- Az iskola és a közoktatási intézmény úgy szervezi meg az oktatást és az egyéb napi foglalkozásokat, hogy egyetlen tanulói vagy hallgató csoport sem legyen ezáltal kirekesztve vagy jogellenesen elkülönítve.[38]
- Az iskolában, közoktatási intézményben minden tanulói csoportra azonos tantervi követelmények vonatkoznak, amelyek alapján a pedagógusok, a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő szakmai személyzet és az egyéb alkalmazottak kidolgozzák az intézményi oktatási (pedagógiai) program szerinti helyi tantárgyi tanterveket. A program módosítása kizárólag az olyan tanulók esetében lehetséges, akik egyéni oktatási program[39], egyéni tanterv[40] szerint haladnak, vagy akik támogató intézkedések[41] kedvezményezettjei.
- Minden tanulói vagy hallgatói csoport egyenlő hozzáféréssel rendelkezik az adott évfolyamban vagy oktatási, képzési szinten megvalósuló nevelés-oktatáshoz használt eszközökhöz és felszereléshez, taneszközökhöz és egyéb oktatási segédletekhez.
- Az iskola és a közoktatási intézmény köteles minden rendelkezésre álló eszközt, felszerelést és módszert felhasználni annak érdekében, hogy minden tanulói csoport számára a lehető legnagyobb mértékben lehetővé tegye az oktatáshoz való hozzáférést, még válsághelyzet[42] esetén is. A válsághelyzet megszűnését követően az iskola megfelelő támogató intézkedéseket köteles foganatosítani, hogy így ellensúlyozza a nevelési és oktatási folyamat során a válsághelyzet alatt elmaradásokat.

**c) Társadalmi deszegregációs standardok**

- Az iskola és a közoktatási intézmény a szükséges és a hozzáférhető inkluzív támogatási intézkedések alkalmazásával segíti elő a tanulók vagy hallgatók társadalmi integrálását, valamint olyan pozitív, támogató intézményi légkör kialakítását, amely hozzájárul a megbélyegzés, a sztereotípiák és az előítéletek felszámolásához.
- Az iskola és a közoktatási intézmény olyan nem formális oktatási programokat és tanórán kívüli tevékenységeket szervez és támogat, amelyek elősegítik az intézményen belüli, valamint a tanulók és a szülők közötti pozitív szociális légkör kialakítását és az interkulturális megértést.
- Az iskola és a közoktatási intézmény minden tanulói és hallgatói csoport esetében a hatályos jogszabályok szerint, a diszkriminációellenes törvényben meghatározott védett okok bármelyike alapján történő kizárás vagy jogellenes elkülönítés nélkül jár el a tanulók felvétele, oktatása és nevelése során.

*38 365/2004. törvény (diszkriminációellenes törvény) 2. § (1) bek.*
*39 245/2008. tv. (közoktatási törvény) 7a. §*
*40 245/2008. tv. (közoktatási törvény) 26. §*
*41 245/2008. tv. (közoktatási törvény) 145a. §*
*42 Az iskolai válsághelyzettel kapcsolatos részletes tájékoztatás az Oktatási Minisztérium honlapján található.*

- Az iskola és a közoktatási intézmény nem alkalmaz olyan folyamatokat, eljárásokat vagy elrendezést (még az osztályok szintjén sem), amelyek a diszkriminációellenes törvényben meghatározott védett okok bármelyike alapján kizárnák vagy törvényellenesen elkülönítenék a tanulók vagy hallgatók csoportjait.
- Az iskola és a közoktatási intézmény a tanulókban vagy hallgatókban rejlő potenciál kiaknázása és fejlesztése érdekében minden tanulói vagy hallgatói csoport számára lehetővé teszi az intézmény által szervezett vagy számára kínált programokban és versenyeken, vetélkedőkön való részvételt; a tanulókat erre motiválja és ösztönzi.
- Az iskola és a közoktatási intézmény a tanulók vagy hallgatók értékelése során nem alkalmaz a kizárólag valamely társadalmi vagy etnikai csoporthoz való tartozásukon vagy a diszkriminációellenes törvény szerinti más védett okon alapuló megkülönböztetést.

**3 cikk**
Záró rendelkezés

Ez a kiegészítés teljes terjedelmében 2025. február 24-től érvényes.

Nyárasdon, 2025. január 21.

Mgr. Tomáš Török
iskolaigazgató

Megvitatva a pedagógiai tanácsülésen: 2025. február 20.
Megvitatva az iskolatanács ülésén: 2025. február 20.